Szakmai beszámoló
2023-2026
Fenntartási időszak

A lakossági programok és a Helyi Cselekvési Terv (HCST) célkitűzéseinek megvalósulása:
A pályázati vállalások a forrásokat biztosító szakasz lezárultával a helyi civil társadalom, az újonnan alakult egyesületek és az önkormányzati szereplők veszik át a kezdeményezések önszervező működtetését, biztosítva a közösségi ökoszisztéma hosszú távú stabilitását.

A Helyi Cselekvési Terv által meghatározott hat stratégiai pillér:

- **A helyi identitás megerősítése:** A településrészi érdekképviseleti fórumok, a helytörténeti gyűjtemények és a kollektív emlékezet intézményesítése révén a lakossági kötődés mélyítése.
- **Hagyományőrzés:** A sváb nemzetiségi és a magyar néprajzi, zenei, valamint liturgikus tradíciók ápolása, a tudásátadás biztosítása a fiatalabb generációk számára.
- **Borvidéki kultúra ápolása:** A Neszmélyi borvidék tradícióira építő szakmai és közösségi események (bormustrák, metszési bemutatók, bornapok), valamint a fiatal borászok generációváltásának célzott támogatása.
- **Közösségi összefogás:** Az önkéntes kapacitások strukturált mozgósítása, a civil szervezeti hálózat megerősítése és az amatőr művészeti csoportok fenntartása.
- **Környezettudatosság és zöldinfrastruktúra:** Közösségi ligetek kialakítása, lakossági fásítási és virágosítási akciók, valamint a helyi természeti értékek ápolása.
- **Elszármazottak és új lakosok bevonása:** Az elszármazottakat megszólító jubileumi találkozók, az online emlékgyűjtő platformok működtetése, továbbá az újonnan beköltözők integrációját szolgáló szomszédsági és családi alkalmak.

Agostyán szemlélteti Tata városba integrálódott kisközösségi érdekképviselet és az önszerveződő egyesületi struktúra kialakulását. Agostyán sajátos területi pozíciót foglal el: az önálló települési státusz megszűnését és Tata várossal való integrációját követően évtizedekig hiányzott a strukturált, helyi szintű érdekképviselet. A Helyi Cselekvési Terv keretében elindított közösségfejlesztési folyamat stratégiai célja az volt, hogy kiküszöbölje ezt az érdekképviseleti hiányt, és intézményesített csatornát építsen ki a városrész lakossága és Tata városvezetése között, miközben megerősíti a helyi sváb gyökerekre épülő identitást és a szomszédsági szolidaritást.

Települési programok:

- **Érdekképviselet:** A tervezési szakaszban negyedéves rendszerességgel ütemezett lakosságifórumok célja a településrészi érdekképviselet megszervezése és a helyi problémák hatékony érvényesítése volt a Tatai Rend-ház Kft.-vel. A megvalósítási és fenntartási fázisban (2023–2026) a fórumok szerkezete a reális lakossági igényekhez igazodott: 2024-re a fórumok száma évi 3 alkalomra csökkent, ami az új önkormányzati képviselő munkáját támogatva teljes mértékben biztosította a folyamatos párbeszédet és az információáramlást.
- **Identitás és helytörténet:** A helyi kollektív emlékezet ápolását szolgálta *Dr.* Zágon József agostyáni katolikus pap emléktablójának az elkészítése a közösségi házban. A lakossági tájékoztatást szolgáló *Agostyáni Hírek / Hírlevél* újraindítása a tervezési

szakaszt követően kapacitás- és forráshiány miatt szünetel. Ugyanakkor a csekély létszámú, de rendkívül aktív *Agostyáni Énekkar* sikeresen vitte tovább a helyi identitást: a fenntartási időszakban a környező településeken rendszeresen fellépve, a térségi sváb hagyományőrző kórusokkal szoros hálózatban működnek együtt.

- **Környezettudatosság és közösségi terek:** A *"Virágos Agostyán"* program keretében az utcafrontok és közösségi terek rendezése érdekében évente kétszer virágpalánták kiosztására kerül sor. Bár a fenntartási években a kiosztott palánták mennyisége kismértékben csökkent, az akció lakossági népszerűsége töretlen maradt, és a lakosok rendszeresen rendbe teszik a templomkertet és a közös területeket a nagyobb ünnepek előtt. A közösségi tér-infrastruktúra fontos eredménye, hogy 2024-ben a karácsonyi utcai díszkivilágítás újabb lámpafüzérrel bővült. A játszótér szomszédságában tervezett *Tündérkert* beruházás-bővítése a szűkös anyagi keretek miatt nem valósult meg, azonban a terület szervesen beépült a közösség életébe. A Tündérkert fenntartására és használatára fenntartható modell jött létre: Tata város önkormányzata évente több alkalommal vállalja a fűnyírást, míg a területet az Agostyánért Egyesület és a Tűzoltó Egyesület közösen használja gyereknapi, sport-, ügyességi és lovas rendezvényeire.
- **Hagyományőrzés és gasztronómia:** Az *Agostyáni Búcsú* a projekt során jótékonysági és szomszédsági vásárral egészült ki, amelynek bevételeiből a helyi óvodát és civil egyesületeket támogatják, bevonva a környékbeli kézműveseket is. A források szűkülése ellenére a búcsút a fenntartási években is minden évben megtartják. A korábbi Gombafesztivál átalakításával, a támogatási időszakban megalakult Agostyánért Egyesület szervezésében jött létre a *Sváb Ízek Fesztiválja*, amely 2024-ben (2. alkalom) és 2025-ben is a településrész kiemelkedő gasztronómiai eseményévé vált.
- **Borvidéki kultúra:** A helyi szőlőművelési hagyományok újjáélesztéseként a tavaszi (márciusi), helyi gazdák részvételével megtartott borbemutató és borverseny a pályázat lezárulása után is a gazdák kedvelt rendezvénye maradt.

Baj – Sváb hagyományőrzés, borkultúra és generációk közötti tudásátadás

Baj község közösségfejlesztési stratégiájának magvát a mélyen gyökerező sváb nemzetiségi tradíciók, a helyi borkultúra és a generációk közötti tudásátadás képezi. A település megtartó erejét döntően meghatározza, hogy a hagyományőrző csoportok tudása miként öröklődik át a fiatalabb nemzedékekre, valamint, hogy a borászati tradíciók milyen mértékben képesek összekötni a tősgyökeres lakosságot az újonnan beköltözőkkel.

Települési programok:

- **Nemzetiségi hagyományok és bálok:** A baji közösségi élet kiemelkedő eseménye a január végén megrendezett, komoly hagyományokkal rendelkező *Svábbál*. A rendezvényen a tradicionális táncok és viseletek bemutatása mellett a helyi borászatok tételei és a nemzetiségi ételek kaptak főszerepet. A bál nagy hatással bír a nemzeti identitás elmélyítésére. A kultúra generációs átadását szolgálta a 2023 áprilisában megtartott *Sváb Dalostalálkozó*, ahol a helyi gyermekcsoport, a felnőtt és nyugdíjas korosztályi együttesek, valamint a meghívott vendégegyüttesek közösen léptek színpadra. Az egyházi és népi esztendőhöz kapcsolódóan minden évben megtartották a *Búcsúi körmenetet*, amelyet zenés rendezvény zárt.
- **Borkultúra és Mester-klub jellegű tudásátadás:** A borkultúra ápolása terén kiemelkedő dinamika figyelhető meg a Mester-klubok fejlődésében. 2023-ban *egy* baji pincészet hívta tudásátadó alkalomra az érdeklődőket a tavaszi kerti munkák

megkezdése előtt, amelyet szakmai tájékoztató és borkóstoló kísért a települési Borverseny és bál felvezetéseként. 2024-re a kezdeményezés továbbfejlődött: már *két* helyi pincészet szervezett szakmai bemutatót, ahol kiemelt hangsúlyt kapott a generációváltás, támogatva a fiatal borászokat a staféta átvételében az idősebb nemzedéktől. A borászati programsorozat csúcspontját az augusztus 12-i kiemelkedő látogatottságú *Baji Bornap* (hagyományőrző és gasztronómiai borprogram), valamint az adventi ünnepkörben szervezett borkóstolóval egybekötött hangverseny és kézműves vásár jelentette.

- **Közösségi ünnepkörök és lakossági integráció:** A tavaszi ünnepkörben megvalósult a tradicionális *Májusfa állítás* zenés kísérőprogrammal, valamint a *Szent Orbán napi litánia és közösségi bál*. A település legnagyobb közösségi eseménye a június-ban megtartott *Falunap* és főzőverseny volt, amely bemutatkozási lehetőséget biztosított a helyi amatőr művészeti csoportoknak és társulatoknak, elősegítve azok valódi közösséggé formálódását.
- **Új lakosok bevonása:** Baj célzott törekvése volt a régi és az új lakók közötti közvetlen kapcsolatok kiépítése és erősítése, amelyhez a nyitott borászati események és a falunapi főzőversenyek biztosítottak ideális platformot.

A baji eredmények pontosan illeszkednek a HCST stratégiai céljaihoz.

Dunaalmás – Civil összefogás, helytörténet és környezettudatos örökségápolás
Dunaalmás közösségfejlesztési modelljének alappillére a civil szféra mozgósítása, a magas fokú önkéntesség és a természeti-helytörténeti értékek szerves összekapcsolása. A Helyi Cselekvési Terv megvalósítása és utókövetése során a közösségfejlesztő a projekt lezárultát követő 1,5 évben olyan szilárd önkéntes bázist épített ki, amely képes volt jelentős humánerőforrás-kapacitást mozgósítani a települési értékek megújítására.

Települési programok:

- **Infrastruktúra és turisztikai attrakciók közösségi bevonással:** Az *"I LOVE Dunaalmás"* kezdeményezés keretében a helyi civil szervezetek és önkéntesek aktív részvételével újult meg a települési közösségi tér. A projekt időszakában Dunaalmás egy új turisztikai attrakcióval gazdagodott: az egykori strandforrásból táplálkozó *Pihenő-tó* kialakításával. A tó környezetében sétapark, vendéglátó egységek, pavilon és játszótér jött létre, ami kizárólag a helyi közösség összefogásával és megszámlálhatatlan önkéntes munkaóra befektetésével valósulhatott meg. A civil kapcsolatok elmélyítésére hívták életre a *"Civil Piknik"* elnevezésű rendezvényt, amely 2023-ban (2. alkalom) és 2024-ben (3. alkalom) is sikerrel gyűjtötte egybe a település aktív közösségeit.
- **Helytörténet és kiadványok:** A *"Dunaalmás története"* kiadvány tartalmának összeállítása lezárult. Ugyan a megnövekedett nyomdaipari költségek miatt a megjelenési formát újra kellett tervezni, a kötet előkészítése jelentős közösségi mozgósítással járt: számos lakos jelentkezett helytörténeti jelentőségű családi gyűjteményekkel, amelyek szakszerű kategorizálását a Levéltár segítségével végzik el. A kiadványokban a civil segítséggel megújult nevezetességek és az új látványosságok is dokumentálásra kerültek.
- **Környezettudatosság és fásítás:** A fásítási kezdeményezések eredményeként Dunaalmáson közösségi ligetek alakultak ki: a Pihenő-tó környezetében egy Platán-ligetet és egy éger fasort ültettek el a lakosok, ahol a faültető magánszemélyek emléktáblákkal jelölhették meg saját fáikat. A fásítási akció keretében újabb csemeték

kerültek a helyükre az átadott kerékpárút mentén. A környezettudatosságot szolgálta az *Őszi Ízek Fesztiválján* szervezett nyereményjáték is, ahol kisorsolt virághagyma-csomagok virágzását a nyertesek fotókkal dokumentálták a rákövetkező évben.

- **Elszármazottak és generációs kapcsolatok:** Az Öregdiák Találkozó – amelyet hagyományosan a *Dunaalmás Barátainak Köre Egyesület* szervez – 2020-ban ünnepelte volna 20 éves jubileumát. A pandémiás korlátozások miatti kétéves halasztást kihasználva a szervezők megújították a koncepciót: az egykori dunaalmási diákok emlékeinek gyűjtését áthelyezték az online térbe. Az online kép-, hang- és szöveggyűjtés rendkívül sikeres volt, így a jubileumi találkozó anyagaival kiegészülve elkészült a rendezvény jubileumi kiadványa. Az Öregdiák Találkozó 2024-ben és 2025-ben is kiemelkedő népszerűségű rendezvény maradt.
- **Hagyományőrzés – Almási "Saláta-búcsú":** Nepomuki Szent Jánoshoz (a település védőszentjéhez) kapcsolódóan minden év május 16-ához közeli vasárnapon rendezi meg a közösség a hagyományos *"Saláta-búcsút"*. Ezt a liturgikus gyökerű tradíciót sikerült felekezetfüggetlen közösségi eseménnyé megújítani a *„Töltekezzünk, ne költekezzünk!"* mottó szellemében. A rendezvény a katolikus templom előtti téren valósult meg. A 2021-es pandémiás évben előre csomagolt salátaosztással tartották meg az ünnepet, míg 2022-től visszatért a hagyományos közösségi összejövetel.
- **Borkultúra:** A hajdani dunaalmási borkultusz felélesztéseként a Dunaalmás Barátainak Köre a Hegyközséggel együttműködésben szervezett Szüreti felvonulást és Bormustrát. A művelődési házban tartott bormustrán túl a szőlőültetvényeken kihelyezett szakmai bemutatókat és workshopokat tarthattak az érdeklődő fiataloknak.

Dunaszentmiklós – Borkultúra, mesedélutánok és közösségszervezés
Dunaszentmiklós közösségi életét alapvetően két stratégiai pillér határozza meg: a neszmélyi borvidéki tradíciókat ápoló aktív borászati közösség, valamint a kisgyermekes családok összetartó mikroközössége. A Helyi Cselekvési Terv keretében elindított folyamatok célja e két célcsoport megszólítása és a települési megtartó erő fokozása volt.

Megvalósult programok

- **Borászati hagyományőrzés és térségi kapcsolatok:** A település borászati közösségi életét a *Weinrebe Boregyesület* fogja össze. Az egyesület szervezésében májusban ismét megrendezésre került a hagyományos *Szent Orbán-nap*. Az egyesület kiemelt figyelmet fordít a térségi és borvidéki kapcsolatok ápolására: évente egy alkalommal tanulmányi jellegű bortúrát szerveznek. 2023-ban a szomszédos Baj település pincesorára kirándultak a tagok, míg 2024-ben a Soproni borvidék meglátogatását valósították meg.
- **Családi közösségépítés:**. A kisgyermekes családok megszólításának legeredményesebb eszközei a *Mesedélutánok* voltak, amelyek hatására a fiatal családok összetartó, aktív kisközösséggé formálódtak. A Mesedélutánok köré épülve szinte minden jeles ünnepkörhöz (karácsony, húsvét, őszi ünnepkör) kapcsolódóan kézműves foglalkozásokat és közösségi játékokat szerveznek a gyermekek és szüleik számára.
- **Környezettudatosság.** Tovább él a fenntartási időszakban a természetjárás, ami komoly közösségkovácsoló erővel bír. A helyi Horgászegyesület saját kezébe vette a horgászversenyek szervezését, ahol családok töltik együtt a napot, ismerkedve az újonnan betelepülőkkel és megvalósul a generációk találkozása, közösséggé formálódása.

- **Érdekképviselet.** Évente 1 alkalommal találkoznak a településen élők egymással, és képviselőikkel, ahol megvitatják az aktuális tennivalókat. Az esemény tartalmas közösségi összejövetellé vált.

Neszmély

Neszmély település kulcsfontosságú pozíciót tölt be a kistérségi együttműködésben. Bár önálló települési arculattal rendelkezik, közösségi és kulturális élete ezer szállal kapcsolódik a szomszédos községek hálózatához és a Neszmélyi borvidékhez

A település szerves részét képezi a kistérségi Helyi Cselekvési Tervnek:

- **Borvidéki hálózat:** A Neszmélyi borvidék közös identitása összeköti e településeket (pl. a Boregyesületek bortúrái és a borvidéki szakmai kapcsolatok révén). Az Ivó napi és a Márton napi borkóstolók immár hagyománnyá váltak a településen. Már nem csak a helyben élők, hanem a környék településeiről is sokan ellátogatnak a rendezvényre. A kulturált borfogyasztás keretein belül megmutathatták és népszerűsíthették a neszmélyi hegy levét. Emellett gasztronómiai élményben is része volt az érdeklődőknek. A fenntartási idő alatt a borászati kiállítás beköltözött a helytörténeti kiállítás épületébe, így nagyobb közösség is látogathatta a borászati múltat és a jelent összekötő, komoly tudásanyagot tartalmazó tárlatot.
- **Kultúra és hagyományőrzés:** A Pünkösdi Kockás Kötény Fesztiválnak minden éven a pályázat zárása óta, nagy sikere és látogatottsága volt. Témája a gyereknap, és a helyi hagyományok, kézművesek portékáinak a bemutatása. A kulturális értékek közvetítése és a kulturát borfogyasztás, a borászati hagyományok bemutatása, - hiszen a neszmélyi pincesoron zajlott a fesztivál - népszerűsítése célt ért ezen a programon.
  Igazi családi eseménnyé nőtte ki magát a fenntartás évei alatt. A közösségek újra éledtek, a generációk találkoztak egymással e rendezvény sikere alkalmával.

Szomód

Civil összefogás, helytörténet és környezettudatos örökségápolás. Az elmúlt években a közösségi tér hiányzott a település kulturális életéből. A művelődési ház életveszély miatt zárva volt, a könyvtár épületében a polgármesteri hivatal működöt, így a vállalásokat át kellett gondolni. Szerencsére a közösség rugalmasan alkalmazkodott a kihívásokhoz.

Programok:

- **Közösségi összefogás, hagyományőrzés**. Július hónapban megrendezésre került a FALUFESZTIVÁL, amely rendezvény keretein belül külön sátrat, mint bemutató teret kapott a Szomódi Helytörténeti Egyesület, a Szomódi Német Nemzetiségi Önkormányzat, a Szomódi kézművesek és az egyéb gyermekfoglalkozások. Az összejövetel megerősítette a településen élők közösségtudatát, a sváb nemzeti gyökereket, a zenei hagyományőrzés fontosságát. A szüreti felvonulás és főzőverseny alatt régi receptúrák feleleventését célozták meg a helyi egyesület tagjai. A Pince túra programjait a Nyugdíjas Klub saját szervezésében a Szomódi Dalkörrel együtt rendezi

az időjárás az időpontokat befolyásolja. A Filmklubbot a könyvtárban tudják megrendezni. Ezek a rendezvények a elősegítik a helyi identitás megerősítését, és a lakosság önszerveződését is.

- **Helyi identitás és környezettudatosság erősítése:** A Szomódért Közalapítvány közössége a szemét szedést és a település külterületein a fák ültetését a fenntartási időben is vállalta. A „Nyitott tájház" sorozatát a Szomódi Német Nemzetiségi Önkormányzat saját rendezvényeként továbbra is megtartja.
  Szomód 800 éves dokumentált megemlítésének megünneplése lendületet adott a közösségi programok szervezéséhez.

A település helyhiánya ellenére is a lakosok bebizonyították, hogy fontos számukra a közösség, a hagyományok éltetése, a generációk közti megerősítő kapcsolat, így láthatjuk, hogy a civil kapacitások fenntarthatóságát ez ékesen bebizonyítja.

A 2019–2026 közötti időszak szakmai értékelése igazolja, hogy a hat érintett településen megvalósult lakossági programok döntő többsége a támogatási időszak lezárulta után, a 2023–2026-os fenntartási években is sikeresen működik tovább. A Helyi Cselekvési Terv nem csupán egyedi rendezvények sorozata volt, hanem olyan katalizátor, amely elindította a civil önszerveződést, megerősítette a települési érdekképviseletet, és intézményesítette a hagyományőrző és borászati struktúrákat.

1. **A kistérségi civil és kulturális hálózat intézményesítése:** Javasolt a települések közötti civil tapasztalatcsere és közös rendezvényszervezés (az Agostyáni Énekkar, a baji, szomódi hagyományőrzők és a Weinrebe Boregyesület mintájára) rendszeressé tétele egy összehangolt kistérségi eseménynaptár keretében.
2. **Generációváltási programok kiterjesztése a borászatban és civil szervezetekben:** A baji Mester-klubok evolúciójának (a fiatal borászok bevonása) és a dunaalmási szőlészeti workshopoknak a jó gyakorlatát átvéve minden településen ösztönözni kell az ifjúság bevonását az egyesületi vezetésbe és a hagyományőrzésbe. A szomódi hagyományőrzők a fiatalok bevonásával gyűjtenek régi fotókat, a dunaalmásiak kiadványt állítottak össze a következő generációk okulására.
3. **Digitális, információs csatornák fejlesztése:** A hagyományos nyomtatott sajtóforrások szűkülése miatt (mint a tatai városi újság megszűnése Agostyánban) fel kell gyorsítani a közösségi média és az online emlékgyűjtő platformok használatát.
4. **Önkormányzati és civil közfeladatok:** A közösségi terek gondozásában (pl. agostyáni Tündérkert fűnyírása, dunaalmási Pihenő-tó fenntartása, szomódi faültetés, szemétszedések) rögzíteni kell a települési önkormányzatok és a helyi civil egyesületek közötti feladatmegosztást, garantálva a megépült zöldinfrastruktúra hosszú távú megőrzését.

Tata, 2026. szeptember 28.

projekt szakmai vezetője